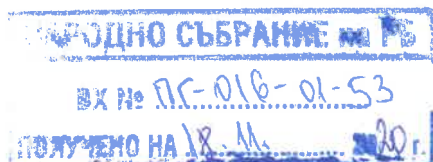

Изх. № 02-00-46/18.11.2020 г.

ДО

Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ
ВЪПРОСИ КЪМ 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРЕДСЕДАТЕЛИТЕ НА ПАРЛАМЕНТАРНИ ГРУПИ
ПРИ 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ОТНОСНО: Проект на ЗД на ЗЗД за въвеждане на абсолютна погасителна давност, сигнатура
0541-01-56 /25.06.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ,

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

БСК категорично възразява срещу въвеждането с новия член 112а от проекта на Закон за допълнение на Закона за задълженията и договорите на десетгодишната абсолютна погасителна давност за вземания срещу физически лица. Предлага се с изтичането на този срок да се погасяват всички вземания срещу физически лица, независимо от прекъсването на давността, освен в случаите, когато задължението е отсрочено или разсрочено. Изключение е допуснато по отношение на едноличните търговци и за задължения, произтичащи от непозволено увреждане и неоснователно обогатяване.

Текстът е в грубо противоречие с конституционния принцип на неприкосновеност на частната собственост и гарантираното право на собственост. Със законопроекта държавата се намесва в частноправни отношения между равнопоставени субекти, за които сключените договори имат силата на закон, съгласно чл. 20а от ЗЗД. Приоритизират се правата и интересите на една група субекти за сметка на друга, в нарушение на принципа на равенство пред закона и недопускане на ограничения на права и привилегии въз основа на имуществено състояние.

Ако законодателят счита, че физическите лица-длъжници са по-уязвима група, участваща в гражданския оборот, която се нуждае от специална защита, в сравнение с кредиторите – физически и юридически лица, следва да се отбележи, че това виждане е твърде оспоримо в периода на пандемията COVID-19. В настоящия момент българските и опериращи в България компании са в икономически шок, причинен от коронакризата. Значителна част от предприятията са преустановили дейността си, други работят в условия на свито потребление на стоки и услуги, забавени и отменени доставки, отлив на клиенти, съкращаване на персонал, отложени плащания и увеличаване на взаимната задължияност. Невъзможността за събиране на част от дълговете в настоящия момент ще бъде

допълнителен фактор за увеличаване на икономическата и правна несигурност, и влошаване на бизнес средата.

Несъстоятелен е аргументът, че десет години са достатъчен срок за кредитора да предприеме всички възможни действия за събиране на вземането и абсолютната давност, и следва да бъде въведена норма по аналогия с ДОПК. Всъщност, срокът по ДОПК е дванадесетгодишен и се отнася както за физически, така и за юридически лица. Публичните вземания се погасяват с изтичането на 10-годишен давностен срок, считано от 1 януари на годината, следваща годината, през която е следвало да се плати публичното задължение (чл. 171 ал.2 ДОПК). Държавата разполага с много повече възможности за събиране на вземанията си от частноправните субекти, докато гражданскоправните имуществени претенции трябва да бъдат установени и доказани по основание и размер по съдебен ред.

Законопроектът не отчита продължителността на съдебните процедури и времетраенето им във всяка съдебна инстанция. Бързината на заповедното производство не е решаваща, тъй като трябва да се има предвид възможността за предявяване на възражение, което предпоставя исков процес. Исковите производства са бавни и тромави, като са известни случаи на дела, продължили във всички инстанции десет и повече години. Не е отчетена възможността в рамките на обикновената погасителна давност от 3 и 5 години вземането да бъде предявено по съдебен ред.

Предложената промяна ще принуди кредиторите, вместо да изчакат доброволно изпълнение, да предприемат действия за получаване на изпълнителен титул веднага след настъпване на падежа, което ще доведе до натоварване на съдебната система. От друга страна, недобросъвестните длъжници ще бъдат стимулирани да протакат съдебните дела и изпълнителните производства до изтичане на давността. Освобождаването от имуществена отговорност на неизправните длъжници, без никакви негативни последици за тях, може да ги стимулира към неограничен брой случаи на репродуциране на подобно недобросъвестно поведение.

Десетгодишната абсолютна погасителна давност ще ограничи и оскъпи достъпа до кредитиране на физически лица чрез налагане на допълнителни обезпечения на вземанията. Това ще доведе до негативен ефект върху потреблението, ще затрудни стопанския оборот и ще се отрази негативно върху бизнес климата.

Изтъкнатият в мотивите аргумент, че има изпълнителни дела, които продължават повече от 10-15 години, също е неоснователен. В 433 ал.1 т. 8 от ГПК се съдържа механизъм за прекратяване на изпълнителни дела, ако вискателят не е поискал изпълнителни действия в продължение на две години, с изключение на делата за издръжка.

Подкрепеният на второ четене от комисията по правни въпроси нов §2, според който за заварените случаи давността по чл. 112 започва да тече от деня, в който вземането е станало изискуемо, а при висящо изпълнително производство давността започва да тече от деня на образуването му, а когато такова не е образувано - от деня на влизането в сила на акта, с който е признато вземането, представлява изрична разпоредба, с която се дава обратна сила на нормативния акт. Текстът е в противоречие с принципите на ЗНА, който допуска ретроактивно действие само по изключение и само когато новата разпоредба е по-благоприятна от съществуващата.

БСК би подкрепила необходимостта от законодателно решение, което да сложи край на фигурата на „вечния длъжник“, ако то е внимателно обсъдено и консултирано с всички заинтересовани страни. В обществото обаче не беше проведен дебат дали това да се извърши чрез регламентиране на фалита на физически лица, или чрез института на абсолютната погасителна давност. Не бяха сравнени положителните и отрицателните страни на двата законови инструмента и не бе съобразен европейският опит. Не бяха отчетени предимствата на абсолютната погасителна давност като безспорна, лесно

приложима и икономична процедура, ако изтичането ѝ е обвързано със срок не по-кратък от 15 години, за да се гарантира възможност за упражняване на всички процесуални права от страна на кредитора по събиране на вземането. Обсъждането и приемането на закона се извършва при пълна непрозрачност и negliжиране на отрицателните становища на Министерството на финансите, Министерство на правосъдието, работодателските организации и финансовите институции, което бележи с отрицателен знак диалога между законодателната и изпълнителната власт, и гражданското общество.

С УВАЖЕНИЕ,

РАДОСВЕТ РАДЕВ

Председател на БСК

